

Náučný chodník v Stretave

Kraj:	Košický
Okres:	Michalovce
Geomorfologická jednotka:	Východoslovenská rovina
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Stretava
Východisko:	Stretava, kostol reformovanej kresťanskej cirkvi
Trasa:	Stretava, areál lesoparku
Dĺžka, prevýšenie:	1 km, prevýšenie 0 m
Čas prechodu:	1 h
Počet zastávok:	9
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, ochranárske, polovnícke

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2015

Aktuálny stav: Náučný chodník je dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Obecný úrad Stretava, Stretava 12, 072 13 Palín

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie a terénnu vychádzku.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Stretava. Obec leží v srdci Zemplína, vo východnej časti Východoslovenskej roviny na juhovýchod od Michaloviec. Chotár obce sa nachádza na nánosovom vale Čiernej vody asi 3 km na sever od jej sútoku s Uhom a Laborcom v nadmorskej výške okolo 101 m n. m. Je lokalitou s dokázateľne nepretržitým osídlením od 9. storočia. Prvá písomná zmienka je z roku 1266. Šľachtici zo Stretavy patrili medzi najstaršiu šľachtu užskej stolice. V stredoveku v obci postavili prvý katolícky kostol, ktorý v polovici 15. storočia nahradil nový kamenný kostol s kryptou a svätyňou. Historickú dominantu obce tvorí kalvínsky kostol, ktorý bol v druhej svetovej vojne značne poškodený. Vzácne gotické kované dvere z tohto kostola uchováva Zemplínske múzeum v Michalovciach. V roku 1990 bol posvätený miestny rímskokatolícky kostol Troch košických mučeníkov. V Stretave sa ojedinele zachovali aj ľudové domy - typické ukážky pôvodnej zástavby.

Chránený areál Stretavka. Chránené územie na juh od obce Stretavka pozdĺž tokov Laborec, Čierna voda a Uh nad ich sútokmi na Východoslovenskej rovine vyhlásené v roku 2009 na ochranu biotopov nížinných vodných tokov a niektorých živošišných druhov európskeho významu: vydra riečna (*Lutra lutra*), plž zlatistý (*Sabanejewia aurata*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*), hrúz Kesslerov (*Gobio kessleri*) a hrúz bieloplutvý (*Gobio albiginnatus*). Je zároveň územím európskeho významu Stretavka (súčasť sústavy Natura 2000).

Východoslovenská rovina. Rozsiahla tektonická zníženina na juhovýchode Slovenska, presahujúca k nám od juhu z Maďarska a Ukrajiny ako severovýchodný výbežok Veľkej Dunajskej kotliny, s členitým pôdorysom zhruba medzi Stredou nad Bodrogom, Trebišovom, Vranovom nad Topľou, Ložinom, Michalovcami, Sobrancami, Vyšným Nemeckým a Veľkými Trakanmi. Tento geomorfologický celok spolu so susedným - Východoslovenskou pahorkatinou -, ktorý ju lemuje od západu a severu, tvorí geomorfologickú oblasť Východoslovenská nížina. Ďalej susedí na juhozápade so Zemplínskymi vrchmi a na juhu a východe siaha po štátne hranice s Maďarskom a Ukrajinou. Tektonické poklesávanie územia podmienilo vejárovité usporiadanie riečnej sústavy Bodrogu a široké navzájom splývajúce riečne nivy jeho zdrojnic - Ondavy a Latorice - a ich prítokov (Topľa, Laborec, Uh). Nad rovinu na plošne rozsiahlych holocénnych riečnych hlinitých nánosoch týchto nív sa miestami dvíha mierne zvlnený až zvlnený reliéf pleistocénnych akumulácií spraší, naviatych pieskov a najmä nápadných neogénnych vulkanických andezitových a ryodacitových ostrovčekovitých vyvýšení, napr. Avaš, Veľký vrch, Tarbucka (278 m n. m.) - Čierny vrch, Veľký kopec - Malý kopec - Čierna hora, ktoré vznikli na miestach tektonických porúch (zlomov). Hydrologicky patrí územie do povodia Tisy, tvoriacej na úseku 5 km slovensko-maďarskú štátnu hranicu, ktorej mohutný, nad rovinu sa dvíhajúci agradačný val neumožňuje zaústenie Latorice do nej a núti ju tečť paralelne s ňou, pričom medzi nimi vzniklo silno zamočiarené územie. Východne od Klina nad Bodrogom, kde sa Bodrog (tvoriaci asi na 1 km

štátnu hranicu) odkláňa do Maďarska, je najnižšie položené miesto Slovenska - 94,3 m n. m. V riečnych nivách meandrujúcich riek boli pôvodné prirodzené hydrologické pomery silno zmenené človekom. Nachádzajú sa tu mŕtve ramená, mokrade a slatiny, sústavy odvodňovacích kanálov. V štrkopieskových riečnych náplavoch, ktoré môžu dosahovať mocnosť až niekoľko desiatok metrov, sú najvýznamnejšie zásoby podzemných vôd, vyskytujú sa tu aj minerálne vody (Sobrance, Trebišov). Územie je prevažne odlesnené, po hydromelioračných úpravách tu prevláda orná pôda, intenzívne poľnohospodársky využívaná, sú tu lúky slúžiace aj ako suché poldre a pasienky. Výnimočne sa pozdĺž vodných tokov vyskytujú lužné lesy, ktorých časť s cennými prírodnými pomermi je jadrom Chránenej krajinskej oblasti Latorica. V čiastkovom poklesovom a preto silno zamočiarenom území - v Senianskej mokradi - na severovýchode roviny zaberá veľkú plochu sústava chovných rybníkov z 80. rokov 20. storočia, ktorá zároveň predstavuje mimoriadne významnú ornitologickú lokalitu. Teplé suché podnebie, rovinatý charakter územia a najmä južné svahy vulkanických exotov predstavujú ideálne podmienky pre pestovanie viniča - vyvinula sa tu Východoslovenská vinohradnícka oblasť a na hranici so Zemplínskymi vrchmi Tokajská vinohradnícka oblasť.

Názvy informačných panelov

1. Fauna okolia obce Stretava
2. Flóra okolia obce Stretava
3. Brehové porasty vodného toku Čierna voda
4. Lesy - pľúca Zeme
5. Ekosystémy - pole, lúka, les, voda
6. Význam a funkcia poľovníctva
7. Krajinné zložky
8. Čo nepatrí do prírody
9. Ryby našich riek

Informačné panely nie sú označené názvom chodníka. Majú spoločné označenie „Program obnovy dediny“.

